

Αννίβας ο Καρχηδόνιος

Ο Αννίβας Βάρκας ήταν ο άνθρωπος που πολέμησε με μένος εναντίον των Ρωμαίων δίνοντας έναρξη στον δεύτερο πόλεμο της Καρχηδόνας κατά της Ρώμης. Γεννήθηκε στην Καρχηδόνα το 247 π.Χ. και το όνομά του σήμαινε «η χάρη του Βάαλ». Ήταν ο πρώτος γιος του Αμίλκα Βάρκα, του μεγάλου στρατηγού που οδήγησε τον πρώτο πόλεμο κατά των Ρωμαίων (264-241 π.χ.) Είχε άλλα 3 αδέρφια, τον Μάγωνα, τον Ασδρούβα και την Σοφονίβα.

Η Καρχηδόνα ήταν εκείνες τις εποχές ένα ανεπτυγμένο λιμάνι και γενικά μία πλούσια και πολλά υποσχόμενη περιοχή. Είχε υποστεί όμως μεγάλες απώλειες από τους Ρωμαίους στον πρώτο πόλεμο μεταξύ Ρώμης και Καρχηδόνας, η οποία κατάφερε να επικρατήσει και να της αποσπάσει τη Σικελία, τη Σαρδηνία και την Κορσική, σημαντικές καρχηδονιακές αποικίες.

Ο Αμίλκας μισούσε τους Ρωμαίους για τα όσα είχαν κάνει στην πατρίδα του. Από τους τρεις γιους του επέλεξε τον Αννίβα ως συνεχιστή του έργου του. Άρχισε λοιπόν να τον εκπαιδεύει γι' αυτό το σκοπό από την ηλικία των 5 ετών.

Ο Αννίβας έμαθε για τους θεούς της Καρχηδόνας και την αρχαία γλώσσα των Καρχηδονίων από τον Αμίλαξ, αρχιθαλαμηπόλο, στενό φίλο και συνεργάτη του πατέρα του. Ο Έλληνας Σιληνός του δίδαξε ελληνικά και φιλοσοφία, ενώ ταυτόχρονα εκπαιδεύονταν στις τέχνες του πολέμου.

Τα μαθήματα με τον Σιληνό συνεχίστηκαν και εμπλουτίστηκαν. Του είχε ζητηθεί να διδάξει στον Αννίβα, εκτός από ελληνικά, και λατινικά. Ο Ρος Λέκι στο μυθιστόρημά του «Αννίβας, ο Καρχηδόνιος», παρουσιάζει τον Σιληνό να του διδάσκει την προστακτική στη λατινική γραμματική λέγοντάς του : «Η προστακτική Αννίβα είναι η έγκλιση της διαταγής. Μελέτησέ την προσεκτικά γιατί είσαι γεννημένος να διατάξεις. Είναι ένας σαφής γλωσσικός τύπος στα λατινικά. Οι Ρωμαίοι είναι λαός που διατάζει ξεκάθαρα και απλά» (Αννίβας ο Καρχηδόνιος, Ρος Λέκι). Αν και αυτό αναφέρεται σε ένα μυθιστόρημα που δεν μπορεί να αποτελεί ιστορική πηγή, είναι ωστόσο μία όμορφη εικόνα που σίγουρα θα ταίριαζε στον Αννίβα, έναν άνθρωπο τεράστιας βούλησης και ψυχικής δύναμης, όπως διαπιστώνει κανείς μελετώντας τα επιτεύγματα του.

Επίσης για τη διαμόρφωση του χαρακτήρα του - και σε ηλικία 6-7 χρονών - διδάχτηκε για τον Αλέξανδρο, για τον τρόπο που πολεμούσε, για τις νίκες που πέτυχε. Διδάχτηκε Ξενοφώντα, Πλάτωνα, Όμηρο, Ευριπίδη, Ερατοσθένη, Αριστοτέλη, Δημοσθένη. Έμαθε αργότερα για το μύθο και τις περιπέτειες του Ηρακλή και για τις μάχες του βασιλιά της Ηπείρου Πύρρο.

Ο πατέρας του συνέχιζε τον πόλεμο, αλλά κάποια στιγμή η Καρχηδόνα εξαντλήθηκε και ο Αμίλκας αναγκάστηκε να συνάψει ειρήνη με τους Ρωμαίους μετά από 20 χρόνια εμπόλεμης κατάστασης. Οι μισθοφόροι που είχαν επιβιώσει, άρχισαν να επιστρέφουν στην Καρχηδόνα ζητώντας τους μισθούς πολλών χρόνων που είχαν μείνει απλήρωτοι. Η Καρχηδόνα είχε εξαντληθεί οικονομικά. Τότε οι μισθοφόροι επαναστάτησαν και κατέλαβαν την Καρχηδόνα, αλλά ο Αμίλκας κατάφερε να τους νικήσει. Αυτός ήταν και ο πρώτος πόλεμος στον οποίο πήρε μαζί του το γιο του για να τον παρακολουθήσει. Ήταν και αυτό μέρος της εκπαίδευσής του.

Οι Ρωμαίοι πίστευαν ότι σε ηλικία περίπου εννέα ετών ο Αμίλκας οδήγησε το γιο του στο ναό του θεού Μελκάρθ και τον έκανε να ορκιστεί αιώνιο μίσος για τους Ρωμαίους. Ο Ρος Λέκι παραθέτει τον εξής όρκο: «Μα τις οχτώ φωτιές των Καβείρων, μα τα άστρα, τα μετέωρα και τα ηφαίστεια, μα το Σπήλαιο του Αδρύμητου και το πέρασμα του Άσροκετ, μα τη σφαγή, μα την έρημο, μα τον ήλιο, τη σελήνη και τη γη, ορκίζομαι αυτόν τον μεγάλο όρκο των επτά απεχθειών προς τη Ρώμη, όχι εκεχειρία με τη Ρώμη, όχι έλεος προς τη Ρώμη όσον καιρό ζω ή σε οποιονδήποτε Ρωμαίο βαδίζει πάνω στη γη ή ταξιδεύει στη θάλασσα. Μα τη ζωή μου, ορκίζομαι όλα αυτά τα πράγματα» (Αννίβας ο Καρχηδόνιος, Ρ. Λέκι). Και έτσι ο Αννίβας πήρε το μίσος του πατέρα του για τους Ρωμαίους, το έκανε δικό του και επέλεξε σαν σκοπό της ζωής του τον αιώνιο πόλεμο εναντίον τους.

Το 237 περίπου π.χ. ο Αμίλκας αποφασίζει να μεταβεί στην Ισπανία και να ιδρύσει εκεί μία νέα Καρχηδόνα, με σκοπό την ανασύνταξη δυνάμεων και τη συνέχιση του πολέμου με τη Ρώμη. Σ' αυτή του τη μετάβαση πήρε μαζί του και τον Αννίβα, ο οποίος ήταν τότε σχεδόν δέκα χρονών. Η εκπαίδευσή του στις τέχνες του πολέμου συνεχίστηκε, αλλά αυτή τη φορά ο πατέρας του του ανέθεσε καθήκοντα διαχειριστή υλικού για τον εφοδιασμό του στρατού. Παράλληλα συνέχισε τα

μαθήματα με τον Σιληνό στις γλώσσες της Ισπανίας, αλλά μάθαινε από αυτόν επίσης γεωγραφία και τα ήθη και έθιμα λαών. Επίσης ασκούσαν από τον Σιληνό και στη Ρητορική.

Το 230 περίπου π.χ. και σε μία εκστρατεία εναντίον των Βετοννών, ο πατέρας του Αννίβα σκοτώθηκε και ανέλαβε αυτός την αρχηγία του στρατού και ο γαμπρός του Ασδρούβας διαδέχτηκε τον Αμίλκα στη γενική διοίκηση.

Ο Αννίβας έχοντας πονέσει πάρα πολύ από το θάνατο του πατέρα του, αφοσιώθηκε στον στρατό, δουλεύοντας ασταμάτητα για να τον βελτιώσει και να τον εκπαιδεύσει. Άρχισε να εφαρμόζει δικές του ιδέες για τα όπλα, τη διάταξη, την άσκηση του στρατού του. Και έτσι κατάφερε να έχει έναν στρατό που θα είναι για πάντα καταγεγραμμένος στην ιστορία. Ονειρευόταν «έναν καινούργιο στρατό, ένα παγκόσμιο θαύμα, επανάσταση στην πολεμική τέχνη, στρατό πειθαρχημένο και εκπαιδευμένο στην εντέλεια, ευκίνητο, αήττητο, προορισμένο να βαδίζει εναντίον της Ρώμης και να τη νικήσει, να βάλει τέρμα στην τυραννία της» (Αννίβας ο Καρχηδόνιος, Ρ. Λέκι)

Σε ηλικία 21 ετών περίπου παντρεύτηκε τη Σιμίλκη, τη μοναδική γυναίκα που έβαλε ποτέ στο πλευρό του. Η Σιμίλκη τον στήριξε έντονα στο σκοπό του. Τον ακολούθησε σε όλες τις εκστρατείες του και βοήθησε σημαντικά στη φροντίδα των στρατιωτών σε προβλήματα που αντιμετώπιζαν: τραυματισμοί, ασθένειες, διατροφή, ρουχισμός κ.α. Ο στρατός του Αννίβα στάθηκε στα πόδια του εξαιτίας της γυναίκας του. Μαζί απέκτησαν ένα γιο, τον Φουάβα, ο οποίος πέθανε από το κρύο σε βρεφική ηλικία στη διάβαση των Άλπεων. Η γυναίκα του βιάστηκε και σκοτώθηκε από τους Ρωμαίους, όταν ο Αννίβας έδινε εκτός του στρατοπέδου όπου την είχε αφήσει μία μάχη εναντίον τους.

Το 221 π.χ. ο Ασδρούβαλ δολοφονήθηκε και ο Αννίβας ανακηρύχθηκε γενικός διοικητής του στρατού με την έγκριση των στρατιωτών που βρίσκονταν στην Ισπανία. Η Καρχηδόνα συμφώνησε και ενέκρινε αυτό το διορισμό. Ακολούθησε επιθετική πολιτική εναντίον των Ρωμαίων και κατέκτησε τη Σαλαμάνκα και το Σάγουντο, μία ρωμαϊκή αποικία, πολιορκώντας το επί 8 μήνες. Θεωρείται ότι με την κατάκτηση του Σάγουντου, οι Καρχηδόνιοι παραβίασαν την ειρήνη που είχε συνάψει ο Αμίλκας με τους Ρωμαίους, και ζήτησαν από την κυβέρνηση της Καρχηδόνας την παράδοση του Αννίβα.

Ο Αννίβας όμως συνέχισε την επέκταση και κυριαρχία του σε άλλες πόλεις. Όρισε τον αδελφό του Ασδρούβα διοικητή στην Ισπανία και ο ίδιος διέσχισε τον ποταμό Έβρο το 218 π.χ. προκειμένου να κυριαρχήσει σε νέα εδάφη. Τότε οι Ρωμαίοι κήρυξαν το 2ο πόλεμο εναντίον της Καρχηδόνας.

Ο Αννίβας διέκοψε τις εκστρατείες του στην Καταλονία και αποφάσισε να κερδίσει τον πόλεμο κατά των Ρωμαίων με το να τους αιφνιδιάσει εισβάλλοντας στην ίδια την Ιταλία μέσω των Πυρηναίων και των Άλπεων.

Διέσχισε τα Πυρηναία με 50.000 πεζικό, 9.000 ιππικό και 37 ελέφαντες. Πέρασε τον ποταμό Ροδανό με σχεδίες μεταφέροντας πάνω σε αυτές και τους ελέφαντες, κάτι που ήταν πάρα πολύ δύσκολο, και με μία τρομερά ηρωική προσπάθεια διέσχισε τις Άλπεις που ήταν κατάφορες από χιόνι. Τον Οκτώβριο του 218 πλησίασε την Ιταλία και έφτασε κοντά στην ιταλική πόλη Τουρίνο.

Η πρώτη σύγκρουση μεταξύ Καρχηδονίων και Ρωμαίων γίνεται κοντά στον ποταμό Τικίνο, ανατολικά του Τουρίνο, και οι Καρχηδόνιοι νίκησαν με το ιππικό τους το ιππικό των Ρωμαίων.

Περίπου 14.000 Γαλάτες πήγαν με το μέρος του Αννίβα και χάρη σ' αυτούς ο Αννίβας κέρδισε άλλη μία μάχη κοντά στον ποταμό Τρεβία.

Το Μάρτιο του 217 ο Αννίβας έφτασε στην Ετρουρία. Εκεί έχασε το ένα του μάτι είτε σε μάχη είτε από μία αρρώστια των ματιών. Στη μάχη που έγινε κοντά στη λίμνη Τρασιμένη οι Ρωμαίοι ηττήθηκαν για άλλη μία φορά.

Στη συνέχεια ο Αννίβας, προσπαθώντας να σπάσει τη Ρωμαϊκή Ομοσπονδία και το ηθικό των Ρωμαίων, πολέμησε και κατέστρεψε την Ουμβρία, την Απουλία, τη Λουκερία και την Καμπανία, ακολουθούμενος από τον Φάβιο Μάξιμο, δικτάτορα διορισμένο από τους Ρωμαίους. Ο Φάβιος απέφευγε να μπει σε μάχη με τον Αννίβα προσπαθώντας να κερδίσει χρόνο για την ανασύνταξη των ρωμαϊκών λεγεώνων. Όμως η Ρώμη τον ανακάλεσε, απέρριψε την στρατηγική που ακολούθησε και τον έβγαλε από τη θέση του.

Το 216 π.χ. η Ρώμη αποφάσισε να δώσει μια και καλή τέλος στο πρόβλημα ANNIBAS, στέλνοντας στις Κάννες 80.000 στρατιώτες εναντίον των 50.000 δικών του στρατιωτών. Όμως, παρά το ότι ήταν πολύ περισσότεροι, ο Αννίβας με τη στρατηγική που ακολούθησε τους κατατρόπωσε. Και αυτή ήταν μία από τις μεγαλύτερες και ενδοξότερες νίκες του.

ετά από τη νίκη στις Κάννες, πολλοί σύμμαχοι των Ρωμαίων άλλαξαν πλευρά και πήγαν με το μέρος του Αννίβα. Η νίκη του στις Κάννες ανακοινώθηκε στην πατρίδα του Καρχηδόνα από τον αδελφό του Αννίβα Μάγωνα, ο οποίος έφερε ως απόδειξη του γεγονότος εκατοντάδες χρυσά δαχτυλίδια που είχαν παρθεί από τα δάχτυλα των νεκρών Ρωμαίων στρατιωτών.

Επίσης ο βασιλιάς της Μακεδονίας Φίλιππος ο 5ος, μαθαίνοντας γι' αυτή του τη νίκη και νιώθοντας την απειλή των Ρωμαίων στα εδάφη του, συμμαχόησε με τον Αννίβα το 215 π.χ.

Ωστόσο οι Ρωμαίοι ξαναβρήκαν τη δύναμή τους και επανέκτησαν μερικά από τα εδάφη που είχαν χάσει. Ο Αννίβας έψαχνε για ενισχύσεις ζητώντας βοήθεια από την Καρχηδόνα, που όμως αρνήθηκε και του έστειλε ελάχιστη.

Το 212 π.χ. η Ρώμη πήρε πίσω τις Συρακούσες και την Κάπουα. Στις μάχες στις Συρακούσες σκοτώθηκε και ο Αρχιμήδης, ο οποίος είχε επινοήσει φοβερές πολεμικές μηχανές που χρησιμοποιήθηκαν εκεί.

Τα στρατεύματα του Αννίβα είχαν εξαντληθεί και δεν μπόρεσαν να αντέξουν στην πολιορκία της Κάπουα. Έτσι ο Αννίβας στράφηκε κατευθείαν εναντίον της Ρώμης, τρομοκρατώντας τους κατοίκους της, που φώναζαν τη φράση που έμεινε γνωστή στην ιστορία «Hannibal ad portas !» Όμως η οχύρωση της πόλης ήταν πολύ καλή και δεν επέτρεψε στον Αννίβα να εισχωρήσει.

Οι Ρωμαίοι κατάφεραν να τον απωθήσουν προς τα νότια της Ιταλίας, επανέκτησαν την Ισπανία νικώντας τον αδελφό του Ασδρούβα, αλλά έχασαν και οι ίδιοι στις μάχες πολλούς στρατηγούς.

Ωστόσο ο νεαρός διοικητής Πόπλιος Κορνήλιος Σκιπίων κατάφερε να κατακτήσει την Καρθαγένη, που ήταν η πρωτεύουσα των Καρχηδονίων στην Ισπανία και έβαλε οριστικό τέλος στον εκεί πόλεμο. Στη συνέχεια στάλθηκε στη Σικελία και από εκεί πέρασε στην Αφρική και επιτέθηκε στην Καρχηδόνα. Η Καρχηδόνα κάλεσε σε βοήθεια τον Αννίβα, ο οποίος ανταποκρίθηκε στο κάλεσμα της πατρίδας του. Η μάχη που έδωσε τέλος στον πόλεμο αυτό έγινε στη Ζάμα, όπου ο Σκιπίωνας αποδείχτηκε εξίσου καλός στρατηγός και ο δυσκολότερος αντίπαλός του και στις 19 Οκτωβρίου του 202 π.χ. νίκησε τον Αννίβα, ο οποίος στη συνέχεια αναγκάστηκε να υπογράψει ειρήνη με τη Ρώμη.

Στα 2 χρόνια που ακολούθησαν ο Αννίβας παρέμεινε στην Καρχηδόνα αποκαθιστώντας την τάξη. Ασχολήθηκε με τις προμήθειες, βελτίωσε το εξωτερικό λιμάνι της πόλης, δένδροφύτευσε περιοχές που οι Ρωμαίοι είχαν κάψει. Προώθησε το εμπόριο και την καλλιέργεια της γης. Έκανε πολλά ανοικοδομώντας και αναπτύσσοντας την Καρχηδόνα. Αλλά δεν ξέχασε το μίσος του για τους Ρωμαίους, ούτε παραιτήθηκε από τον σκοπό του.

Η Ρώμη συνέχιζε τους πολέμους της θέλοντας να επεκτείνει την εξουσία της στην Ισπανία. Ο Αντίοχος ο 3ος, βασιλιάς της Συρίας, συνωμοτούσε εναντίον τους και θα ξεκινούσε πόλεμο. Ο Φίλιππος νικήθηκε από τους Ρωμαίους στη μάχη που έγινε στις Κυνός Κεφαλές. Η Σύγκλητος ζήτησε από την Καρχηδόνα την παράδοση του Αννίβα στη Ρώμη. Τότε ο Αννίβας έφυγε, πήγε στον Αντίοχο και προσφέρθηκε να τον βοηθήσει να πολεμήσει τους Ρωμαίους. Ο Αντίοχος τον έκανε ναύαρχο και του έδωσε στόλο. Όμως ο Αννίβας, μη έχοντας καλούς στρατιώτες, έχασε την πρώτη του ναυμαχία από τους Ρόδιους, συμμάχους της Ρώμης. Ο Αντίοχος επίσης νικήθηκε από τους Ρωμαίους στην Ελλάδα, στη Μαγνησία και στη Σμύρνη και αναγκάστηκε να ζητήσει ειρήνη.

Ο Αννίβας στη συνέχεια βρήκε καταφύγιο στην Αρμενία, στο βασιλιά Αρταξία, συγγενή του Αντίοχου. Έχτισε γι' αυτόν την πόλη Αρταξάτα που έγινε πρωτεύουσα της περιοχής και στη συνέχεια ταξίδεψε στη Βιθυνία, όπου βασιλεύε ο Προυσίας ο 2ος. Αυτός δεν βρισκόταν σε πόλεμο με τη Ρώμη, αλλά πολεμούσε το βασιλιά της Περγάμου Ευμένη, που ήταν σύμμαχος των Ρωμαίων. Κέρδισε την τελευταία του μάχη για χάρη του Προυσία. Ήταν μία σύγκρουση στη θάλασσα. Είχε καλά πλοία, αλλά δεν είχε στρατιώτες και κατάφερε να νικήσει ρίχνοντας φίδια στα πλοία των αντιπάλων.

Εκεί σκόπευε να φτιάξει ένα νέο στρατό εναντίον της Ρώμης. Όμως οι Ρωμαίοι έμαθαν γι' αυτόν και ζήτησαν από τον Προυσία την παράδοσή του.

Ο Αννίβας, όντας πλέον γέρος, δεν προσπάθησε να δραπετεύσει. Λέγεται ότι πήρε δηλητήριο λέγοντας: «Ας απαλλάξουμε τους Ρωμαίους από την ανησυχία, αφού δεν αντέχει η υπομονή τους να περιμένουν έναν γέροντα να πεθάνει». Έτσι αυτοκτόνησε με δηλητήριο για να μην πιαστεί αιχμάλωτος στα χέρια των Ρωμαίων, βάζοντας τέλος σε μία ζωή που είχε σκοπό, ανδρεία, ηρωισμό, μία ζωή που διαμόρφωσε την Ιστορία.

Σαν άνθρωπος ο Αννίβας ήταν πολύ απλός. Είχε πάρα πολύ καλή παιδεία. Διακρινόταν από τεράστια δύναμη θέλησης, ανδρεία και απλότητα. Ποτέ δεν επιδεικνυόταν, ούτε φορούσε διακριτικά του βαθμού του. Δεν επιδιόταν σε σεξουαλικές ενασχολήσεις. Ερωτεύθηκε μία φορά, τη Σιμίλκη, ισπανίδα πριγκίπισσα, και αυτή παντρεύτηκε και δέχτηκε ως σύντροφο της ζωής του. Δεν ήταν λαίμαργος. Απεχθανόταν την υπερβολική ενασχόληση με το σώμα και τις ανάγκες του. Απαγόρευσε αυστηρά τους βιασμούς και το μεθύσι στο στρατό του. Έμενε όπου έμεναν και κοιμόντουσαν οι άντρες του, έτρωγε ότι και αυτοί. Ποτέ δεν δέχτηκε διακρίσεις ως αρχηγός στρατού. Ήταν ένα μαζί τους.

Έφτιαξε ένα στρατό ελαφρύ, ταχύ, χωρίς περιττά βάρη, απόλυτα προσαρμοσμένο στις ανάγκες του πολέμου και πολύ καλά πειθαρχημένο. Επίσης στο στρατό ανέπτυξε υψηλό ηθικό, γενναιότητα, αρσενικότητα, ανδρεία και κυρίως ένωση.

Όταν πολεμούσε ο στρατός του Αννίβα ήταν ένα σώμα και ένας νους. Δεν ζητούσε από τους άντρες του ποτέ περισσότερα από ότι μπορούσε να κάνει ο ίδιος. Σεβόταν τους στρατιώτες του και γι' αυτό στο μεγαλύτερο μέρος ο στρατός του τού ήταν απόλυτα πιστός και αφοσιωμένος.

Ήταν εν τέλει ένας από τους μεγάλους άντρες της Ιστορίας της Ανθρωπότητας.

